

KARTA PRACY LEKCJA 1

Zadanie 1. O czym jest film? Jakie padają w nim argumenty?

1/ .....

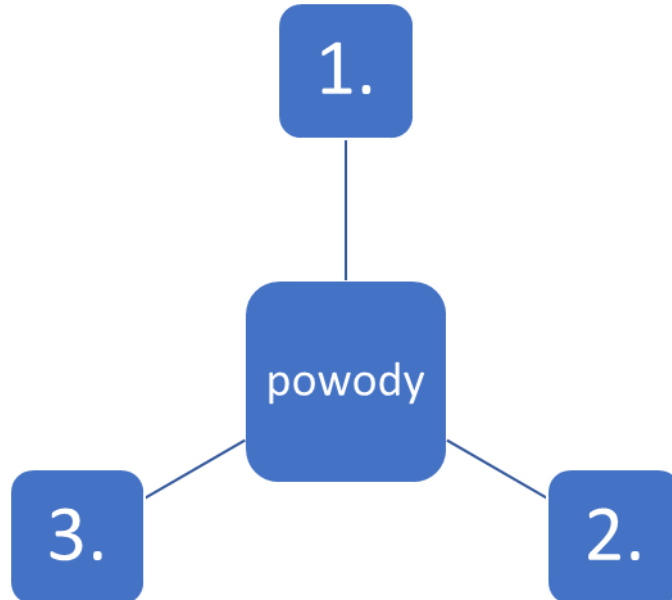
2/ .....

3/ .....

Zadanie 2. Znajdź inne przykłady „fake news” („fałszywek”, dezinformacji medialnej). Zapisz link/przedstaw na forum klasy. Czy jesteś w stanie zwięźle wyjaśnić, czemu jest to fałszywka?

.....

Zadanie 3. Stwórz „mapę myśli”: Jakie można mieć powody, by opublikować „fałszywą wiadomość”?

Zadanie 4. Czy tworzenie fałszywych wiadomości jest „w porządku”? Oceń w skali od 1 (bardzo złe) do 6 (absolutnie w porządku):

1/dla pieniędzy	1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6
2/dla sławy	1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6
3/dla zdobycia wyborców	1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6
4/dla żartu	1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6
5/dla zdobycia fanów/czytelników	1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6
6/przez niedbalstwo	1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6
7/.....	1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6

Zadanie 5. Jak powstaje fałszywa informacja. Przeczytaj opisy powstania siedmiu dezinformacji, następnie połącz każdy przypadek z mechanizmem powstania z podanych w ramce

1. Zatonięcie statku:

Pod koniec XIX wieku Joseph Pulitzer, właściciel gazety „New York World”, walczył o udziały na nowojorskim rynku prasowym z „New York Journal”, należącym do Williama Randolpha Hearsta. Jednym ze sposobów na wzrost sprzedaży gazet było tworzenie sensacji. W tym czasie Ameryka dążyła do przejęcia Kuby (należącej do Hiszpanii). W obu gazetach pojawiały się niepotwierdzone informacje o rzekomych zbrodniach dokonywanych na Kubańczykach przez Hiszpanów. Kiedy 15 lutego 1898 roku w wyniku eksplozji zatonął w Hawanie amerykański pancernik Maine, mimo niejasnych okoliczności gazety orzekły, że przyczyną była hiszpańska mina, mimo informacji o wewnętrznej eksplozji w składzie amunicji na statku. To właśnie ich doniesienia są podawane jako jedna z przyczyn wybuchu wojny amerykańsko-hiszpańskiej (zakończonych zwycięstwem USA).

2. Państwo, którego nie ma:

W początkach XIX wieku powstawały liczne nowe państwa (np. Gwatemala, Meksyk), które potrzebowały kapitału, więc oferowały atrakcyjnie oprocentowane obligacje rządowe. W tej grupie znalazło się także Poyais – „państwo” w Ameryce Środkowej, którym rządził niejaki Gregor MacGregor. Był on szkockim awanturnikiem i hochsztaplerem, który postanowił dorobić się, emitując papiery dłużne fikcyjnego kraju. Udało mu się nie tylko zbić fortunę, ale nawet wysłać dwa statki z osadnikami mającymi się osiedlić w Poyais, przedstawianym jako raj na ziemi. MacGregor przeprowadził kampanię informacyjną z wywiadami w gazetach oraz publikacją książki o Poyais.

3. Wybuch w Białym Domu

W ciągu trzech minut 23 kwietnia 2013 roku wartość notowań na nowojorskiej giełdzie spadła o 136 mld dolarów - przez informację o rzekomych wybuchach w Białym Domu, opublikowaną na twitterowym koncie agencji prasowej Associated Press. Agencja przyznała później, że tweet został opublikowany po przejęciu konta przez hakerów.

4. Telefony zawijać w folię!

W marcu 2017 roku Andy Borowitz, satyryk magazynu „New Yorker”, opisał pracowników Białego Domu zawijających w folię aluminiową wszystkie telefony, rzekomo na polecenie prezydenta Trumpa, który miał w ten sposób uniemożliwić poprzednikowi, Barackowi Obamie, podsłuchiwanie rozmów. Artykuł był żartem, ale niebawem powołała się nań chińska gazeta „Aktualności”, a news podchwyciły inne chińskie media, m.in. serwis biznesowy i portal informacyjny Sina. Co ciekawe, to był kolejny przykład, gdy media chińskie dały się nabrać na satyryczne newsy z USA. W 2012 roku serwis People's Daily Online w poważnym tonie informował o przyznaniu dyktatorowi Korei Północnej Kim Dzong Unowi tytułu najatrakcyjniejszego mężczyzny na Ziemi. Źródłem informacji był serwis satyryczny Onion, słynący z niestworzonych historii.

5. Tysiące czołgów u granic Rosji

Na początku stycznia 2017 w ramach operacji wojskowej Atlantic Resolve do niemieckiego portu Bremerhaven przybyła część sprzętu należącego do amerykańskiej 4. Dywizji Piechoty. Według oficjalnego komunikatu armii amerykańskiej przyłynęły łącznie 2003 pojazdy różnych typów i zastosowania (w tym 87 czołgów). Jednocześnie armia amerykańska zgromadziła w holenderskiej bazie Egelshoven kolejne 1600 pojazdów. W sumie w Europie pojawiło się około 3600 pojazdów, w tym 180 czołgów. Ale część rosyjskich mediów w sensacyjnym tonie poinformowała o przybyciu do Europy... 3600 amerykańskich czołgów.

6. Zaginięcie dziewczynki

W styczniu 2016 rosyjskie media zdominował „przypadek Lisy”, mieszkającej w Berlinie trzynastolatki o niemiecko-rosyjskim pochodzeniu. Dziewczynka zaginęła na 30 godzin, a w tym czasie miała być więziona i zgwałcona przez imigrantów, co sama ponoć po odnalezieniu opowiedziała. Z prasy historia trafiła do internetu i mediów społecznościowych, stała się okazją do demonstracji przeciwko gwałtom dokonywanym przez imigrantów. Na koniec okazało się, że cała historia była od początku zmyślona – dziewczynka przez cały czas zaginięcia była w domu kolegi, co ustaliła niemiecka policja.

7. Jak zniknęła granica

Upadek Muru Berlińskiego to między innymi zasługa rzecznika partii rządzącej NRD (SED - Socjalistycznej Partii Jedności Niemiec), Güntera Schabowskiego. Na konferencji prasowej 9 listopada 1989 roku przedstawił projekt przepisów ułatwiających obywatelom NRD przekraczanie granic. Uwagę dziennikarzy przyciągnął fragment o tym, że „wyjazd na czas nieokreślony jest możliwy przez wszystkie przejścia graniczne z RFN”. „Kiedy te przepisy wejdą w życie?” – dopytywały osoby z sali.

„Z tego, co wiem, natychmiast, bezzwłocznie” – odpowiedział niezdecydowanym tonem Schabowski, który nie miał czasu zapoznać się z projektem przed rozpoczęciem konferencji. Na podstawie tych słów zachodnioniemiecka stacja ARD podała informację o otwarciu granic między dwoma niemieckimi państwami. Wzdłuż Muru zaczęły się gromadzić tłumy berlińczyków. Pod presją tłumu, do północy otwarto wszystkie bramy.

*A. przejęcie konta;   B. manipulacja liczbami;   C. celowe całkowite zmyślenie;
 D. pomyłka z niewiedzy   E. dopisanie niepotwierdzonej przyczyny do
 prawdziwego zdarzenia;   F. przejęcie konta;   G. wzięcie satyry za prawdę*

FAKE	MECHANIZM
1. Zatonienie statku	.....
2. Państwo, którego nie ma	.....
3. Wybuch w Białym Domu	.....
4. Telefony zawijać w folię!	.....
5. Tysiące czołgów u granic Rosji	.....
6. Zaginięcie dziewczynki	.....
7. Jak zniknęła granica	.....